

Р Ј Е Ш Е Њ Е**О РАЗРЈЕШЕЊУ ВРШИОЦА ДУЖНОСТИ ПОМОЋНИКА ДИРЕКТОРА - ГЛАВНОГ РЕПУБЛИЧКОГ ТЕХНИЧКОГ ИНСПЕКТОРА У РЕПУБЛИЧКОЈ УПРАВИ ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ**

1. Иван Петровић, дипломирани инжењер рударства, разрјешава се дужности вршиоца дужности помоћника директора - главног републичког техничког инспектора у Републичкој управи за инспекцијске послове.

2. Ово рјешење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-1670/20
19. јуна 2020. године
Бањалука

Предсједник
Владе,
Радован Вишковић, с.р.

На основу члана 15. став (1) тачка з) и члана 43. став (6) Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), члана 81. став (4) Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 115/18) и члана 42. Закона о државним службеницима ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08, 117/11, 37/12 и 57/16), Влада Републике Српске, на 76. сједници, одржаној 19.6.2020. године, д о н о с и

Р Ј Е Ш Е Њ Е**О ПОСТАВЉЕЊУ ВРШИОЦА ДУЖНОСТИ ПОМОЋНИКА ДИРЕКТОРА - ГЛАВНОГ РЕПУБЛИЧКОГ ТЕХНИЧКОГ ИНСПЕКТОРА У РЕПУБЛИЧКОЈ УПРАВИ ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ**

1. Иван Петровић, дипломирани инжењер рударства, поставља се за вршиоца дужности помоћника директора - главног републичког техничког инспектора у Републичкој управи за инспекцијске послове на период до 90 дана.

2. Ово рјешење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-1675/20
19. јуна 2020. године
Бањалука

Предсједник
Владе,
Радован Вишковић, с.р.

На основу члана 43. став (6) Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), члана 81. став 4. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 115/18) и члана 53. став (1) Закона о државним службеницима ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08, 117/11, 37/12 и 57/16), Влада Републике Српске, на 76. сједници, одржаној 19.6.2020. године, д о н о с и

Р Ј Е Ш Е Њ Е**О РАЗРЈЕШЕЊУ ВРШИОЦА ДУЖНОСТИ ПОМОЋНИКА ДИРЕКТОРА - ГЛАВНОГ РЕПУБЛИЧКОГ ВЕТЕРИНАРСКОГ ИНСПЕКТОРА У РЕПУБЛИЧКОЈ УПРАВИ ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ**

1. Љиљана Гојић, дипломирани ветеринар, разрјешава се дужности вршиоца дужности помоћника директора - главног републичког ветеринарског инспектора у Републичкој управи за инспекцијске послове.

2. Ово рјешење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-1671/20
19. јуна 2020. године
Бањалука

Предсједник
Владе,
Радован Вишковић, с.р.

На основу члана 15. став (1) тачка з) и члана 43. став (6) Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), члана 81. став (4) Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 115/18) и члана 42. Закона о државним службеницима ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08, 117/11, 37/12 и 57/16), Влада Републике Српске, на 76. сједници, одржаној 19.6.2020. године, д о н о с и

Р Ј Е Ш Е Њ Е**О ПОСТАВЉЕЊУ ВРШИОЦА ДУЖНОСТИ ПОМОЋНИКА ДИРЕКТОРА - ГЛАВНОГ РЕПУБЛИЧКОГ ВЕТЕРИНАРСКОГ ИНСПЕКТОРА У РЕПУБЛИЧКОЈ УПРАВИ ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ**

1. Љиљана Гојић, дипломирани ветеринар, поставља се за вршиоца дужности помоћника директора - главног републичког ветеринарског инспектора у Републичкој управи за инспекцијске послове на период до 90 дана.

2. Ово рјешење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-1672/20
19. јуна 2020. године
Бањалука

Предсједник
Владе,
Радован Вишковић, с.р.

На основу члана 207. Закона о општем управном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18), генерални секретар Владе Републике Српске д о н о с и

ЗАКЉУЧАК**О ИСПРАВИ ТЕХНИЧКЕ ГРЕШКЕ У РЈЕШЕЊУ О ПОСТАВЉЕЊУ ВД ПОМОЋНИКА ДИРЕКТОРА ЗА СЕКТОР ДЕМОГРАФСКИХ И СОЦИЈАЛНИХ СТАТИСТИКА У РЕПУБЛИЧКОМ ЗАВОДУ ЗА СТАТИСТИКУ, БРОЈ: 04/1-012-2-1526/20, ОД 4.6.2020. ГОДИНЕ ("Службени гласник Републике Српске", број 58/20)**

У Рјешењу о постављењу в.д. помоћника директора за Сектор демографских и социјалних статистика у Републичком заводу за статистику, број: 04/1-012-2-1526/20, од 4.6.2020. године ("Службени гласник Републике Српске", број 58/20), у наслову у тачки 1. и у образложењу Рјешења умјесто имена: "Жељко Аксентић" треба да стоји: "Жељко Асентић".

Број: 04.2/012-1106/20
25. јуна 2020. године
Бањалука

Генерални
секретар Владе,
Др Синиша Каран, с.р.

1289

На основу члана 51. став 6. Закона о сточарству ("Службени гласник Републике Српске", број 44/15) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 115/18), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде д о н о с и

ПРАВИЛНИК**О КВАЛИТЕТУ ЈАЈА****Члан 1.**

Овим правилником прописује се квалитет кокошјих јаја која се стављају на тржиште у Републици Српској, која су из домаће производње или из увоза, а односи се на називе, опште услове, прикупљање, разврставање, означавање и паковање јаја, као и евиденцију и контролу њиховог квалитета.

Члан 2.

Одредбе овог правилника не примјењују се на кокошја јаја када субјект у пословању са храном у својој производњи има до 50 кока носиља, а продаје непосредно крајњем потрошачу на мјесту производње или на локалној јавној тржници.

Члан 3.

Поједини појмови употребљени у овом правилнику имају сљедеће значење:

1) кокошја јаја (у даљем тексту: јаја) су јаја у љусци добијена од кока носиља из рода Gallus Gallus, намијењена људској исхрани или употреби у прехранбеној индустрији, осим разбијених, инкубираних и куваних јаја,

2) индустријска јаја су јаја која нису намијењена за исхрану људи,

3) инкубирана јаја су јаја уложена у инкубаторе за инкубирање јаја, рачуната од момента улагања,

4) разбијена јаја су јаја са оштећеном љуском и мембраном из којих може исцурити њихов садржај,

5) оштећена јаја су јаја са оштећеном али неразвијеном љуском и неоштећеном мембраном,

6) центар за паковање је објект одобрен за разврставање јаја по квалитету и маси, те паковање јаја, који може бити смјештен у оквиру производне јединице,

7) препакивање јаја је физички пренос јаја у други пакет или поново означавање пакета са јајима,

8) пакет је омот који садржи јаја класе А или Б, искључујући пакете за транспорт и контејнере за индустријска јаја,

9) произвођач јаја (у даљем тексту: произвођач) је физичко или правно лице регистровано за производњу јаја и/или стављање јаја на тржиште,

10) серија или лот означава јаја из истог центра за паковање која су прикупљена на једном мјесту и која су пред паковање или незапакована, те су означена истим роком употребе, односно датумом паковања и имају једнаке ознаке разврставања у разреде с обзиром на квалитет и масу,

11) сакупљач је правно лице или предузетник регистровано за сакупљање јаја од произвођача за испоруку у центар за паковање, за испоруку на мјесто продаје искључиво за велепродају, чији су објекти одобрени као центри за паковање, као и за испоруку у прехрамбеној и непрехрамбеној индустрији,

12) мало паковање је паковање које садржи највише 36 јаја, а у мала паковања се не убрајају отворени подлошци,

13) велико паковање је паковање које садржи више од 36 јаја.

Члан 4.

(1) Јаја се не смију мијешати са јајима друге врсте живине.

(2) Јаја разбијена или оштећена у центрима за паковање могу се користити за прераду.

Члан 5.

(1) С обзиром на квалитет, јаја се разврставају на:

1) јаја класе А или свјежа јаја,

2) јаја класе Б.

(2) Јаја класе А разврставају се по маси, осим јаја која се испоручују прехрамбеној или непрехрамбеној индустрији.

(3) Јаја класе Б испоручују се само прехрамбеној или непрехрамбеној индустрији.

Члан 6.

(1) Јаја класе А испуњавају сљедеће услове квалитета:

1) да су љуска и покожица нормалног облика, чисте и неоштећене,

2) да ваздушна комора није већа од 6 mm и да је непокретна, док за јаја која се означавају као "екстра" ваздушна комора није већа од 4 mm,

3) да је бјеланце бистро, прозирно и компактно,

4) да се жуманце при просвјетљавању јаја види као сјена нејасних обриси и да је при наглом окретању јајета непокретно или незнатно покретно, те да се налази на средини јајета,

5) да је заматак непримјетног развоја,

6) да нема страних материја,

7) да нема страних мириса.

(2) Јаја класе А не смију бити опрана прије, као ни послје разврставања, нити на било који начин чишћена.

(3) Јаја класе А нису подвргнута поступку конзервације или хлађења у просторијама или погонима гдје је температура вјештачки одржавана ниже од +5 °С.

(4) Јаја која се држе на температури нижој од +5 °С, током превоза који је краћи од 24 часа или која су на продајном мјесту или додатним просторима највише 72 часа, неће се сматрати хлађеним.

(5) Јаја класе Б су јаја која не испуњавају услове примјешиве за јаја класе А.

Члан 7.

(1) Јаја класе А разврставају се по маси на:

1) XL – врло велика (јаја од 73 g и већа),

2) L – велика (јаја од 63 g до 73 g),

3) M – средња (јаја од 53 g до 63 g),

4) S – мања (јаја до 53 g).

(2) Разврставање јаја по маси означава се одговарајућим ознакама или изразима у складу са ставом 1. овог члана или комбинацијом, што може бити допуњено одговарајућим распоном масе.

(3) Даља подјела у разреде по маси, уз употребе различитих боја, симбола, трговачких знакова или слично на паковању, није дозвољена.

(4) Ако се јаја класе А различитих величина стављају заједно у исто паковање, укупна маса јаја наводи се у грамима (g), уз ријечи: "јаја различитих величина" или одговарајућим називом, који се налази на спољашњој површини паковања.

Члан 8.

(1) Центри за паковање разврставају, пакују и означавају паковања јаја.

(2) Центри за паковање дужни су да испуњавају услове у складу са прописима из области ветеринарства.

Члан 9.

(1) Јаја класе А и класе Б означавају се ознаком произвођача.

(2) Означавање јаја ознаком произвођача врши се у производном погону или у првом центру за паковање у којем су јаја испоручена.

(3) Јаја која се продају непосредно крајњем потрошачу на мјесту производње или на локалној јавној тржници означавају се ознаком произвођача.

Члан 10.

(1) Ознака: "екстра" или ознака: "екстра свјеже" може се користити као додатни показатељ квалитета на пакету који садржи јаја класе А, и то до девет дана од дана ношења.

(2) Коришћење ознаке из става 1. овог члана, датум ношења и временско ограничење од девет дана наводе се на пакету и паковањима тако да су јасно видљиви и читљиви.

(3) На пакету који садржи јаја класе А може се додати и податак о начину храњења кока носила.

Члан 11.

(1) Јаја се разврставају, означавају и пакују у року од десет дана од дана ношења.

(2) Јаја намијењена стављању на тржиште као јаја класе А са ознаком: "екстра" разврставају се, означавају и пакују у року од четири дана од дана ношења.

(3) Датум минималног рока трајања је фиксан и не може бити дужи од 28 дана од дана ношења.

(4) Када је означен датум ношења јаја, датум минималног рока трајања утврђује се од првог дана тог периода.

Члан 12.

(1) Произвођач јаја на мјесту производње наводи на сваком паковању јаја за транспорт сљедеће податке:

1) име и адресу произвођача,

- 2) ознаку произвођача,
- 3) број јаја и њихову масу,
- 4) датум ношења,
- 5) датум отпреме.

(2) Ако се у центар за паковање достављају незапакована јаја из властите производне јединице смјештене на истој локацији, подаци из става 1. овог члана означавају се у центру за паковање.

(3) Подаци из става 1. овог члана примјењују се на пакете за транспорт и садржани су у пратећој документацији, а копију тих докумената чува сваки од субјеката који су укључени у стављање јаја на тржиште.

(4) Оригинили пропратних докумената чувају се у центрима за паковање који разврставају јаја.

(5) Подаци из става 1. овог члана, који се односе на транспорт, не мијењају се и налазе се на амбалажи док се јаја непосредно не упуте на разврставање, обиљежавање, паковање или даљу прераду.

Члан 13.

(1) Ознака произвођача састоји се од шифре и слова:

1) за податак о начину узгоја живине изражен бројем у складу са прописима из области ветеринарства,

2) државе поријекла и

3) броја произвођача.

(2) Ознака из става 1. овог члана додјељује се произвођачу приликом регистрације која се обавља у складу са прописима из области ветеринарства.

(3) Ознака произвођача из става 1. овог члана је лако видљива, јасно читљива и величине најмање 2 mm.

(4) Ако због техничких разлога није могуће означити рабзијена или прљава јаја, у том случају означавање није обавезно.

Члан 14.

(1) Ознака за јаја класе А налази се у кругу чији је пречник 12 mm око слова А, које је високо најмање 5 mm или лако уочљива обојена тачка висине најмање 5 mm.

(2) Ознака за јаја класе Б налази се у кругу чији је пречник 12 mm око слова Б, које је високо најмање 5 mm или лако уочљива обојена тачка висине најмање 5 mm.

Члан 15.

Произвођачи на лични захтјев могу бити ослобођени обавеза означавања у складу са чланом 5. овог правилника, и то гдје су јаја испоручена директно из производног погона прехрамбеној индустрији.

Члан 16.

(1) Пакети који садрже јаја класе А на вањској површини видљиво и читко се означавају подацима:

1) ознака центра за паковање,

2) разврставање по квалитету: означени као класа А са словом А, односно словом А заједно са ријечју: "свјежа",

3) разврставање по маси у складу са чланом 7. овог правилника,

4) минимални рок трајања у складу са чланом 11. став 3. овог правилника,

5) посебни услови складиштења, знак који информише потрошаче да чувају јаја на хладном мјесту након куповине.

(2) Осим података наведених у ставу 1. овог члана, пакети који садрже јаја класе А на вањској површини имају видљиву и јасно читљиву ознаку начина узгоја живине у складу са прописима из области ветеринарства.

(3) Назив и ознака произвођача истакнути су на паковању или у пакету.

(4) Пакети који садрже јаја класе Б на вањској површини се видљиво и јасно означавају подацима:

1) ознака центра за паковање,

2) о разврставању по квалитету: означени као класа Б или словом Б,

3) датумом паковања.

(5) Етикете на паковањима стављају се тако да се приликом отварања пакета покидају.

Члан 17.

Податак о начину узгоја живине налази се на самим јајима, а може се налазити и на паковању јаја у складу са прописима из области ветеринарства.

Члан 18.

(1) Јаја класе А, односно њихова паковања имају ознаку начина храњења кока носила ако су испуњени сљедећи услови:

1) да су житарице као састојак исхране обухваћене у најмање 60% укупне масе смјесе хране за животиње и при том не садрже више од 15% нуспроизвода и

2) да поједина житарица чини најмање 30% смјесе сточне хране, односно ако се смјеса хране за животиње састоји од више врста житарица, свака житарица има удио у крмној смјеси најмање од 5%.

(2) Велика и мала паковања обиљежена подацима о начину храњења кока носила имају једнаке натписе.

(3) Када се јаја продају незапакована, односно у ринфузи, подаци о начину храњења кока носила користе се само ако је свако појединачно јаје одговарајуће обиљежено.

Члан 19.

Приликом продаје јаја у ринфузи потрошачу се осигуравају информације које су добро видљиве и јасно читљиве, и то:

1) категорија квалитета,

2) маса, у складу са чланом 7. овог правилника,

3) навођење ознаке начина узгоја живине у складу са прописима из ветеринарства који уређују ову област,

4) име и број произвођача,

5) датум минималног рока трајања.

Члан 20.

(1) Пакети јаја направљени су тако да су отпорни на ударце, суви, чисти и од материјала који штите јаја од страних мириса и ризика смањења квалитета.

(2) Пакети јаја, осим услова из става 1. овог члана, испуњавају и услове дефинисане у прописима о хигијени хране и прописима о безбједности материјала и предмета који долазе у непосредан додир са храном.

Члан 21.

(1) Индустриска јаја продају се пакована у контејнере, који су обиљежени црвеном траком или етикетом.

(2) На тракама и етикетама наведени су подаци:

1) назив и адреса физичког или правног лица за које су јаја намијењена,

2) назив и адреса произвођача који шаље јаја,

3) ријечи: "индустриска јаја", написана словима величине 2 cm и ријечи: "није употребљиво за исхрану људи".

Члан 22.

(1) Јаја класе А могу се само у центрима за паковање поново препаковати у друга, већа или мања паковања.

(2) Паковања из става 1. овог члана садрже само јаја исте серије или лота.

Члан 23.

(1) За серије јаја класе А дозвољена су сљедећа одступања од услова прописаних овим правилником:

1) у центру за паковање приликом отпреме може бити највише 5% јаја са недостацима квалитета и

2) у промету може бити највише 7% јаја са недостацима у погледу квалитета.

(2) Приликом контроле јаја са ознаком: “екстра” није дозвољено одступање у висини ваздушне коморе ни у тренутку паковања, ни у тренутку увоза.

(3) Ако контролисана серија јаја садржи мање од 180 јаја, проценти из става 1. овог члана удвостручују се.

Члан 24.

(1) При контроли серије јаја класе А дозвољена одступања односе се на масу по јајету, односно у серији јаја може бити до 10% јаја масе прописане чланом 7. овог правилника која граничи са означеном масом на паковању, али не више од 5% јаја следеће ниже масе.

(2) Ако контролисана серија јаја садржи мање од 180 јаја, проценти из става 1. овог члана удвостручују се.

Члан 25.

Код провјере серија и паковања дозвољено је одступање од 20% јаја са нечитљивим ознакама.

Члан 26.

Јаја пакована и намијењена за извоз, у погледу квалитета, обиљежавања или додатних захтјева, осим испуњавања захтјева прописаних овим правилником, испуњавају и захтјеве земље увоза или захтјеве утврђене посебним уговором са земљом увоза.

Члан 27.

(1) Евиденције које воде произвођачи, сакупљачи и центри за паковање јаја врше се у складу са прописима из области ветеринарства.

(2) Подаци из члана 12. овог правилника и евиденције из става 1. овог члана чувају се најмање 12 мјесеци од датума њиховог креирања.

Члан 28.

(1) Контрола јаја у великим паковањима, која не садрже мања паковања, спроводи се узимањем узорка јаја чији је најмањи број наведен у Прилогу 1. овог правилника, који чини његов саставни дио.

(2) Контрола јаја у малим паковањима, без обзира да ли су мала паковања у великим пакетима или не, спроводи се узимањем узорка паковања и јаја чији је најмањи број наведен у Прилогу 2. овог правилника, који чини његов саставни дио.

(3) Контрола серије која је мања од 18.000 јаја спроводи се на узорку најмање 20% великих пакета.

(4) Контрола серије која је већа од 18.000 јаја спроводи се на узорку од најмање 10% великих паковања и од најмање десет великих пакета.

(5) У случају незапакованих јаја, изложених или стављених у продају, контрола се спроводи на узорку од:

- 1) 100% јаја, када је број јаја до 180,
- 2) 15% јаја, али не мање од 180 јаја када је број јаја већи од 180.

(6) Осим случајно обављених контрола узорака, провјера јаја из увоза спроводи се и на бази анализе ризика, узимајући у обзир обим производње субјекта у пословању храном чија јаја се провјеравају, као и увида у евиденцију обављених ранијих провјера које се односе на усклађеност стандарда квалитета јаја.

(7) Прије стављања на тржиште јаја класе А из увоза контролишу се за вријеме поступка царинења.

(8) Јаја класе Б из увоза контролишу се за вријеме поступка царинења, гдје се утврђује да је њихово крајње одредиште прерађивачка индустрија.

Члан 29.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 12.03.2-330-1807/20
19. јуна 2020. године
Бањалучка

Министар,
Др **Борис Пашалић**, с.р.

ПРИЛОГ 1.

КОНТРОЛА ЈАЈА У ВЕЛИКОМ ПАКОВАЊУ

БРОЈ ЈАЈА У СЕРИЈИ	БРОЈ ЈАЈА ЗА КОНТРОЛУ	
	Број јаја контролисаних по серији (%)	Минималан број јаја
до 180	100	–
од 181 до 1.800	15	180
од 1.801 до 3.600	10	270
од 3.601 до 10.800	5	360
од 10.801 до 18.000	4	540
од 18.001 до 36.000	3	720
од 36.001 до 360.000	1,5	1.080
више од 360.000	0,5	5.400

ПРИЛОГ 2.

КОНТРОЛА ЈАЈА У МАЛОМ ПАКОВАЊУ

БРОЈ ЈАЈА У СЕРИЈИ	БРОЈ ЈАЈА ЗА КОНТРОЛУ	
	Број јаја контролисаних по малом паковању (%)	Број јаја контролисаних по паковању (%)
до 180	100	100
од 181 до 1.800	15	100
од 1.801 до 3.600	10	100
од 3.601 до 10.800	5	100
од 10.801 до 18.000	4	100
од 18.001 до 36.000	3	100
од 36.001 до 360.000	1,5	100
више од 360.000	0,5	100

1290

На основу члана 44. став 3. Закона о ветеринарству у Републици Српској (“Службени гласник Републике Српске”, број 75/17) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи (“Службени гласник Републике Српске”, број 115/18), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде д о н о с и

П РА В И Л Н И К

О МЈЕРАМА ЗА РАНО ОТКРИВАЊЕ ПАРАТУБЕРКУЛОЗЕ И ВИРУСНЕ ДИЈАРЕЈЕ ГОВЕДА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ У 2020. ГОДИНИ

Члан 1.

Овим правилником прописују се мјере за рано откривање, узорковање и лабораторијску дијагностику ради спречавања појаве, ширења и праћења, односно мониторинга епизоотиолошке ситуације болести паратуберкулозе и вирусне дијареје говеда код репродуктивних категорија говеда.

Члан 2.

(1) Паратуберкулоза је хронична бактеријска неизлечива заразна болест домаћих и дивљих преживара, која се у стадо уноси инфицираним животињама, а инфекција се примијети након неколико мјесеци или година на већем броју животиња и појављује се углавном код младих животиња, јер су оне најосјетљивије на инфекцију.

(2) Паратуберкулоза се преноси преко фецеса болесних животиња, који је основни извор инфекције и у коме узрочник може остати инфективан 11 мјесеци, колострумом и млијеком обољелих животиња, а инфекција настаје пероралним уносом узрочника путем хране или воде која је контаминирана узрочником, а постоји и могућност интраутерине инфекције.

(3) Паратуберкулоза се јавља код говеда старости двије до шест година, а најчешће за вријеме почетка прве и друге лактације, а обољење може да нанесе велике економске губитке у стаду због смањеног прираста, пада млијечности,